

Інклюзивна освіта в Полтавській міській територіальній громаді базується на принципах недискримінації, врахування багатоманітності та ефективного залучення всіх учасників освітнього процесу. Вона спрямована на забезпечення рівного доступу до освіти для всіх дітей, включаючи тих, хто має особливі освітні потреби.

Важливою складовою інклюзивного середовища, крім створення фізичних умов (меблі, обладнання, архітектурна доступність закладу освіти), є соціальні умови, до яких належить якість взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу, формування толерантності та поваги. Отже, інклюзивна освіта забезпечує подолання виключення та ізоляції, тенденцій, що провокують низку соціальних проблем та порушують права людини.

Доступ дитини з особливими освітніми потребами до освіти має на меті найбільш повне її залучення до суспільного життя та досягнення розвитку її особистості, включаючи культурний і духовний розвиток, що передбачено й Конвенцією про права дитини. Отже, доступ до інклюзивної освіти трактується як забезпечення умов для підтримки дитини з особливими освітніми потребами під час здобуття освіти, а це своєю чергою вимагає комплексного підходу для задоволення її потреб та потреб її сім'ї шляхом надання необхідних послуг.

У 2024/2025 навчальному році в 14 закладах дошкільної освіти функціонувало 45 інклюзивних групи для 153 дітей (2024/2024 навчальний рік – 12 закладів, 41 інклюзивна група, 143 дитини), в закладах загальної середньої освіти для 486 дітей з особливими освітніми потребами організовано інклюзивне навчання в 261 класі 40 закладів загальної середньої освіти, що більше порівняно із 2023/2024 навчальним роком – 450 дитини, 248 класах, 38 закладів загальної середньої освіти, у 1 закладі професійної (професійно-технічної) освіти організовано інклюзивне освітнє середовище для 17 учнів.

Порівняно з 2024/2025 навчальним роком, збільшилася кількість асистентів учителя та асистентів вихователя. У 2024/2025 навчальному році кваліфіковану допомогу в засвоєнні освітнього матеріалу дітям з особливими освітніми потребами надають 254 асистенти вчителів в інклюзивних класах закладів загальної середньої освіти та 40 асистентів вихователя в закладах дошкільної освіти (у 2023/2024 навчальному році – 227 асистентів учителя, 32 асистенти вихователя). Забезпечують корекційно-розвиткову складову освітнього процесу 20 учителів-логопедів, психологічний супровід здійснюють 49 практичних психологів та 28 соціальних педагогів у закладах загальної середньої освіти та дошкільної освіти.

Проведено аналіз звітів ІРЦ за результатами проведеної роботи у 2024-2025 навчальному році. З метою забезпечення права дітей з особливими освітніми потребами віком від 0 до 18 років на здобуття дошкільної, загальної середньої, зокрема професійної (професійно-технічної) та інших закладах освіти за звітний період фахівці ІРЦ надали понад 4081 тис. послуг, із них 475 комплексних психолого-педагогічних оцінок розвитку дитини з метою визначення особливих освітніх потреб дітей; корекційно-розвиткових послуг отримала 742 особа з особливими освітніми потребами дошкільного і шкільного віку, 105 осіб з числа внутрішньо-переміщених осіб звернулися до інклюзивно-ресурсних центрів

міста для проведення комплексних психолого-педагогічних оцінок розвитку дитини з метою визначення особливих освітніх потреб.

Разом з тим працівники ІРЦ: брали участь у засіданнях команд психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладах дошкільної, загальної середньої освіти, а також психолого-педагогічних комісіях спеціальних закладів загальної середньої освіти; консультували батьків/законних представників осіб з ООП щодо особливостей організації освітнього процесу для осіб з ООП (загальна кількість проведених консультацій для батьків – 2986), психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг; організовували та проводили заходи з метою методичної допомоги, просвітницької діяльності, зокрема з допомогою онлайн-платформ (конференції, семінари, засідання за «круглим» столом, тренінги, марафони, майстер-класи з питань організації інклюзивного навчання, надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг особам з ОПП (педагогічним працівникам – 2376); брали участь у партнерських нарадах зі спеціалістами закладів охорони здоров'я, громадських організацій закладів (установ) соціального захисту населення, служб у справах дітей щодо організації інклюзивного навчання та супроводу дітей з особливими освітніми потребами.

Завдяки співробітництву Комунального закладу «Інклюзивно-ресурсний центр Полтавської міської ради» з громадською організацією ГО «ПОЛТАВА ДАУН СИНДРОМ» відбувся семінар у рамках реалізації проєкту "Говори – я чую!" для невербальних дітей із синдромом Дауна.

Працівники ІРЦ долучилися до реалізації національного проєкту «Пліч-о-Пліч: згуртовані громади», провівши на базі нашого ІРЦ онлайн семінар-практикум «Інклюзивна трансформація» для більш ніж ста педагогічних працівників закладів освіти міста Чернігова. Захід націлений на зміцнення соціальних зв'язків між Полтавською та Чернігівською міськими територіальними громадами.

У рамках реалізації проєкту ЮНІСЕФ «Підсилення спроможності системи інклюзивної освіти», який реалізує ГО «NOVA UNITED» педагоги центру взяли участь у багатьох активностях. Так, одним із ключових напрямків проєкту є створення регіональної програми реалізації Національної стратегії розвитку інклюзивного навчання в період до 2029 року. З цією метою була створена робоча група з розробки Місцевої програми розвитку інклюзивного навчання, в яку увійшли директор КЗ "ІРЦПМР" Сергій Зайцев та заступник директора з методичної роботи Антона Артеменко. Створення такої Програми дозволить впровадити системні та незворотні зміни в забезпеченні якісної освіти дітей з особливими освітніми потребами.

**Заклади дошкільної освіти, початкові школи та НВК
(з дошкільним підрозділом) ПМТГ,
в яких організоване інклюзивне навчання в
2025/2026 навчальному році**

№ з/п	Назва закладу освіти	К-ть дітей з ООП	К-ть груп
1.	Полтавський заклад дошкільної освіти (ясла-садок) комбінованого типу № 6 «Дивограй» Полтавської міської ради	21	4
2.	Заклад дошкільної освіти (ясла-садок) № 29 «Промінчик» Полтавської міської ради	1	1
3.	Полтавський дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) № 37 «Білосніжка Полтавської міської ради Полтавської області»	12	5
4.	Заклад дошкільної освіти (ясла-садок) № 55 «Перлінка» Полтавської міської ради Полтавської області	2	1
5.	Полтавський дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) № 56 «Вербичка» Полтавської міської ради Полтавської області	4	2
6.	Полтавський дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) № 65 «Школа здоров'я» Полтавської міської ради Полтавської області	29	8
7.	Заклад дошкільної освіти (ясла- садок) № 71 «Вишенька» Полтавської міської ради	5	2
8.	Полтавський дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) комбінованого типу № 77 «Джерельце» Полтавської міської ради Полтавської області	14	4
9.	Полтавський дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) комбінованого типу № 83 «Дзвіночок» Полтавської міської ради Полтавської області	9	3
10.	Гожулівський навчально-виховний комплекс Полтавської міської ради (дошкільний підрозділ «Суничка»)	2	2
11.	Гожулівський навчально-виховний комплекс Полтавської міської ради (дошкільний підрозділ «Світлячок»)	1	1
12.	Супрунівський навчально-виховний комплекс Полтавської міської ради (дошкільний підрозділ «Ягідка»)	5	2
13.	Початкова школа № 42 Полтавської міської ради	1	1
14.	Початкова школа № 43 Полтавської міської ради	17	6
15.	Початкова школа № 45 Полтавської міської ради	26	7
	Всього	149	49

**Заклади загальної середньої освіти
Полтавської міської територіальної громади,
у яких організовані класи з інклюзивним навчанням
у 2025/2026 навчальному році**

№ з/п	Назва закладу	Кількість класів	Кількість учнів з ООП у них
1.	Ліцей № 2 "Подільський" Полтавської міської ради	16	24
2.	Полтавська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №4 Полтавської міської ради Полтавської області	11	18
3.	Комунальний заклад «Полтавська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №5 Полтавської міської ради Полтавської області»	6	18
4.	Ліцей № 6 «Лідер» Полтавської міської ради Полтавської області	2	2
5.	Гімназія №7 ім. Т.Г. Шевченка Полтавської міської ради Полтавської області	11	28
6	Гімназія № 8 ім. Панаса Мирного Полтавської міської ради Полтавської області	3	5
7	Полтавська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 9 Полтавської міської ради Полтавської області	6	6
	Ліцей №10 ім.В.Г.Короленка Полтавської міської ради	2	2
8	Комунальний заклад «Полтавська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №11 Полтавської міської ради Полтавської області»	6	8
9	Гімназія №12 Полтавської міської ради Полтавської області	5	6
10	Ліцей № 14 «Здоров'я» Полтавської міської ради Полтавської області	7	9
11	Гімназія № 15 Полтавської міської ради Полтавської області	7	9
12.	Полтавський навчально-виховний комплекс (ЗНЗ-ДНЗ) № 16 Полтавської міської ради Полтавської області	8	21
13.	Ліцей №17 «Інтелект» Полтавської міської ради Полтавської області	3	4
14.	Гімназія №18 Полтавської міської ради Полтавської області	8	15
15.	Комунальний заклад «Полтавська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №19 Полтавської міської ради Полтавської області»	16	40
16	Комунальний заклад «Полтавська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №20 Полтавської міської ради Полтавської області»	12	31
17.	Комунальний заклад «Полтавська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №22 Полтавської міської ради Полтавської області»	11	24

18.	Комунальний заклад «Полтавська загальноосвітня школа I-III ступенів № 24 Полтавської міської ради Полтавської області»	6	6
19.	Гімназія № 25 Полтавської міської ради Полтавської області	9	28
20.	Комунальний заклад «Полтавська загальноосвітня школа I-III ступенів № 27 Полтавської міської ради Полтавської області»	10	28
21.	Комунальний заклад «Полтавська загальноосвітня школа I-III ступенів №28 Полтавської міської ради Полтавської області»	10	18
22.	Комунальний заклад «Полтавська загальноосвітня школа I-III ступенів №30 Полтавської міської ради Полтавської області»	4	8
23	Ліцей 31 Полтавської міської ради	5	5
24	Ліцей 32 «Європейський» Полтавської міської ради Полтавської області	3	4
25	Ліцей № 33 Полтавської міської ради	6	7
26	Комунальний заклад «Полтавська загальноосвітня школа I-III ступенів №34 Полтавської міської ради Полтавської області»	12	18
27	Гімназія № 36 Полтавської міської ради Полтавської області	6	6
28	Полтавська загальноосвітня школа I-III ступенів № 37 Полтавської міської ради Полтавської області	21	35
29	Початкова школа №42 Полтавської міської ради Полтавської області	4	15
30	Початкова школа №43 Полтавської міської ради Полтавської області	4	12
31	Початкова школа №45 Полтавської міської ради Полтавської області	4	21
32	Абазівська загальноосвітня школа I-III ступенів Полтавської міської ради	4	4
33	Гожулівський навчально-виховний комплекс Полтавської міської ради	7	12
34	Ковалівська загальноосвітня школа I ступеня Полтавської міської ради	2	3
35	Пальчиківський навчально-виховний комплекс Полтавської міської ради Полтавської област	5	9
36	Сем'янівський навчально-виховний комплекс Полтавської міської ради Полтавської області	3	3
37	Супрунівський навчально-виховний комплекс Полтавської міської ради Полтавської області	5	7
38	Тахтаулівський навчально-виховний комплекс Полтавської міської ради Полтавської області	3	4
39	Чорноглазівська ЗОШ I-II ступенів Полтавської міської ради	1	1
	Усього	274	524